Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Сьогодні в Україні відбувається боротьба російського націоналізму та його колаборантів за Україну. Ставкою у боротьбі є життя української нації і справжня незалежність України.

Ярослав ДАШКЕВИЧ, історик

24 (439)
13 червня 2013 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

СУМНО ПОНАД КРАЙ...

Почну із другої Заповіді Тараса Шевченка, за визначенням професора Національного університету «Києво-Могилянська академія» Володимира Панченка: «Знайте, що найбільше зло України – в її «байстрятах», у горепровідниках...» Про неї згадав, почувши звістку про зрадництво посланця прикарпатців у Верховну Раду від об'єднаної опозиції «Батьківщина» Володимира Купчака. Зізнаюсь, підтримував і я його, хоч в душі сумнівався, що виходець із сім'ї компартійного прислужника щиро послужить Україні.

Справді, не сталося, не послужив. А стільки обіцяв у вишиванці на всі груди, як і тепер оправдовується. Мовляв, не три і не п'ять мільйонів зелених дали мені, і не тушка я Фірташа, просто я рятую опозицію, а по великому рахунку Україну. Бо ж, бачите, лідери опозиції там дбають лише про власні кишені, грають на руку влади, «все продається і купується», про Юлію Тимошенко забули, на мої зауваження відповіли погрозами... І квітесенцією цієї бравади перекинчика є така аргументація: «Знаю, що такої ж думки багато інших депутатів – всі (?) ми хочемо прибрати бруд з української політики (!). Разом з ними ми зможемо створити дієве об'єднання (звідки така впевненість і коли велися закулісні переговори? – авт.), котре буде по-справжньому опозиційним (!), боротиметься за майбутнє України...» Опозиція зрадників? До кого? До українського народу?.. І вже, верх цинізму звучать запевнення, що цим він рятує опозицію і переконання «Вірю, що ви підтримаєте мене у цьому!»

Господи, навіщо Ти караєш нас такими перевертнями? Був же полковник Ніс, який увів орду Петра Першого у Конотоп... Був же зрадницький український харківський ЦК КПУ, рятуючи який московські більшовики знищили Центральну Раду і УНР.. Були косіори і хатаєвичі, які організовували голодомор...

І все це нібито для захисту України.

Зрозуміло, що зрадник галичан не тягне на такі історичні паралелі. Але ж допоки українська земля народжуватиме запроданців?

З давніх-давен заповідано, що зрада, вбивство чи інший содомський гріх відіб'ється і на сьомому коліні, і тавро це носитимуть усі наступні покоління. А тим паче, якщо клявся на Біблії, коли давав слово товариству.

Товариство те в особі народних прикарпатських депутатів від фракції «Батьківщина» Володимира Шкварилюка, Василя Гладія, Ольги Сікори, Анатолія Дириви нібито шоковане відступництвом колеги. Адже він неодноразово заявляв на зустрічах з виборцями і в ЗМІ, що «тушки» не мають морального права йти в депутати, а якщо зрадять повинні скласти мандати. Про це ж нагадується у заяві Івано-Франківської обласної організації ВО «Свобода», в якій наголошено, що головним постулатом в його передвиборній агітації була саме боротьба з «тушками» та безапеляційний осуд цього ганебного явища. «Історія вже вкотре диктує нам жорстокий урок, що політичне зрадництво є найбільшою перешкодою на шляху державницького поступу українців», сумно констатують свободівці.

...Щойно зустрів комбатанта УПА, якого запитав, що робили з такими перевертнями в ті, ще недавні часи запілля. Він лише гірко посміхнувся... Тому і закінчу четвертою заповіддю Тараса Шевченка: «Пам'ятайте про суд Господній і земний суд...»

Богдан ВІВЧАР

ДО ЮВІЛЕЮ КОБЗАРЯ

ОФІЦІЙНИЙ ЛОГОТИП ШЕВЧЕНКА

У Києві презентували офіційний логотип до 200-ліття Тараса Шевченка. Авторитетне журі з 13 осіб, серед яких чотири лауреати Шевченківської премії, обирало з 208 запропонованих художниками ескізів. Найкращою стала робота викладача Бережанської дитячої художньої школи з Тернопілля Олега Шупляка.

У конкурсі взяли участь 103 особи. Журі відібрало п'ять кращих робіт, але кожна з них вимагала доопрацювання. Тому першу премію, а це 30 тисяч гривень, вирішили не присуджувати.

«Хтось бачить Шевченка як старця, але це наш український пророк, – сказав автор переможного логотипу Олег Шупляк. – Мені хотілося зобразити його юним, який тільки подає надії. Тим більше, що коли він помер, йому було лише 47 років». За свою працю митець отримав 20 тисяч гривень.

Логотип стане всеукраїнським та міжнародним символом Шевченківського ювілею.

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Дороги ремонтуватимуть

Поточний ремонт автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення загальною довжиною 4110 км обійдеться бюджетові в 45,94 млн гривень. Відповідне повідомлення опубліковано у «Віснику державних закупівель України». Виконавцем робіт стане дочірнє підприємство «Івано-Франківський облавтодор». Фінансування ремонту доріг здійснюватимуть за кошти Державного бюджету України, та триватиме він до грудня нинішнього року.

Вшанували Є. Петрушевича

Минуло 150 років від народження Євгена Петрушевича – українського громадсько-політичного діяча, президента Західноукраїнської Народної Республіки. Враховуючи важливість постаті громадського діяча, політика для історії України, українського державотворення, в Івано-Франківську відбулося покладання квітів та вінків до пам'ятника Євгенові Петрушевичу з участю влади та громадськості.

Дорога буде до свята

Завершити будівництво Проектної вулиці в Івано-Франківську і відкрити по ній рух вже до цьогорічного Дня незалежності, пообіцяв міський голова Віктор Анушкевичус. Йдеться про вулицю, яка має продовжити Південний бульвар до вулиці Гетьмана Мазепи (в районі загальноосвітньої школи-ліцею №23) і таким чином з'єднати з останньою автомобільним сполученням Бельведерську вулицю. Відкриття руху по ній має зменшити кількість транспортних заторів на сусідніх вулицях міста.

До України Папа не приїде

Папа Римський Франциск не приїде до України на святкування дня Хрещення Руси 18 серпня, оскільки буде перебувати в цей час у Ріо-де-Жанейро. Про це повідомив голова УГКЦ блаженніший Святослав (Шевчук).

Врізати не вдалося

Парламент відхилив законопроект про скасування необґрунтованих пільг і привілеїв для осіб, уповноважених на виконання функцій держави. У першому читанні його підтримали лише 203 народні депутати. Вони також не проголосували за відправку документа на повторне перше читання. Як зазначив автор законопроекту, лідер фракції «Батьківщина» Арсеній Яценюк, скасування пільг і привілеїв для осіб, які виконують функції держави, додало б до бюджету 2 млрд. грн., які могли б піти на будівництво корпусу дитячої спеціалізованої клініки «Охматдит», на потреби освіти та медицини.

Україна в руках «сім'ї»

Консолідація влади та державної власності в руках правлячої «сім'ї» в Україні відбувається швидше, ніж у Росії. Про це заявив науковий співробітник Інституту Петерсона з міжнародної економіки (США), шведський економіст Андерс Аслунд. «Капіталізм в інтересах однієї сім'ї нагадує те, що Карл Маркс колись назвав східним деспотизмом, однак влада Януковича – це відверто ретроградна система з руйнуванням верховенства права та прав приватної власності».

Кооператив діє

У Рогатинському районі почала розвиватися сільська кооперація. Ініціатором виступила громада села Чесників, яка створила обслуговувальний кооператив із заготівлі та реалізації молока «Еком». Рогатинська районна влада сприяє створенню сільськогосподарських кооперативів та підтримує дрібних і середніх товаровиробників.

АГІЙ

ВСЯ ПРЕЗИДЕНТСЬКА РАТЬ

НАЙБІЛЬШІ ВОРОГИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ — АЗАРОВ І ЯНУКОВИЧ

До Дня журналіста України, 6 червня, Інститут масової інформації та Незалежна медіа-профспілка склали щорічний список Ворогів преси. Згідно з ним, найбільше дошкуляють журналістам прем'єр, президент і глава МВС.

Перше місце в антирейтингу посів прем'єр Микола Азаров – як формальний глава Партії регіонів «за системний тиск на свободу слова, цензуру та перешкоджання законній професійній діяльності журналістів з боку депутатів Партії регіонів на всіх рівнях, а також, як глава уряду, за обмеження спілкування міністрів з журналістами». Президент Віктор Янукович посів друге місце за «постійне зростання кількості нападів на журналістів і безкарність нападників» та «падіння України у міжнародних рейтингах свободи слова і закритість влади від суспільства». На третьому місці міністр МВС Віталій Захарченко «за участь міліції у перешкоджаннях законній професійній діяльності журналістів, за бездіяльність міліціонерів, присутніх на місцях вчинення злочинів, і за відсутність прогресу у розслідуваннях по фактах нападів на журналістів».

Загалом список налічує 21 особу. Серед них: нардеп від Партії регіонів Віталій Журавський, перший віце-прем'єр Сергій Арбузов, глава Апарату Верховної Ради Валентин Зайчук, генпрокурор Віктор Пшонка, нардеп від опозиції Микола Княжицький, начальник Управління державної охорони Сергій Кулик та гендиректор холдингу «1+1» Олександр Ткаченко.

ЦИТАТА ДНЯ

«Зміщено всі цінності — моральні, етичні, політичні. Всюди брехня, люди вдають когось, ким не є. Починаючи від президента, який, в кращому разі, має бути завгаром, і закінчуючи зірками шоу-бізнесу, які вісім класів закінчили і щось там із себе корчать. Навколо суцільні симулякри і брехня».

Антін МУХАРСЬКИЙ, *актор, музикант, шоумен*

ШАНОВНІ КРАЯНИ!
ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):

на місяць – 5,93 грн.,
на півроку – 22,83 грн.,
на рік – 44,46 грн.

АНОНС

АРКАН НА СЦЕНІ ФІЛАРМОНІЇ

Близько 40 видовищних танцювальних колективів із різних куточків нашої області зійдуться цієї неділі на одній сцені в обласній філармонії на першому фестивалі народного танцю «Арканове коло». В програмі фестивалю своє мистецтво представлять народні, зразкові аматорські танцювальні колективи з усіх районів нашої області, з міст Калуша, Долини, Галича, Бурштина, Тлумача, Тисмениці та Івано-Франківська.

Початок дійства о 12.00.

Івано-Франківське обласне і міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

запрошують **16.06.2013 р.** (неділя) **о 16.00 год. на відзначення Дня Конституції України**

У програмі:
1. Слово:
а) народного депутата I і II скликань, голови обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т.Шевченка **Степана Волковецького,**
б) народного депутата I скликання **Дмитра Захарука.**
2. Презентація книги
«Багатства надр Івано-Франківщини з минулого до сьогодення» кандидата геолого-мінералогічних наук **Володимира Сельського.**
В обговоренні виступлять: голова міського об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, професор **Василь Бойко,** професор **Борис Маєвський,** доцент **Орест Стельмах,** кандидат технічних наук **Юрій Качмар,** краєзнавець **Михайло Рудковський,** просвітянин **Богдан Сушевський.**
Звучатимуть українські пісні і поезія.
Народний дім «Просвіта», вул. М. Грушевського, 18
Ласкаво просимо!

ТАК ДУМАЮ

ПОВЕРНЕННЯ НАЗАД УЖЕ НЕ БУДЕ!

Так стверджує відомий Київський історик Володимир Білінський, автор відомих книг: «Країна Моксель» та «Москва ординська».

Недавно він побував у Тернополі та відповів на запитання кореспондента Галини Садовської. Його наукові дослідження та висновки надзвичайно інформативні. На запитання, якою мовою розмовляли московити, в ті часи, коли країна називалася Моксель, він відповів: «Своєю рідною фінською, адже її основою були фінські племена. Збереглися свідчення одного з послів німецького імператора, який привозив листи до московського царя (вже була династія Романових). Так в посольському відділі йому сказали, що Московія має «чотири кінці». В одному з них він може ходити спілкуватися з людьми, а в інших трьох хай не потикається, бо там можуть і вбити»».

Отакої. Ви не повірите, рідні москвофіли. Посол далі стверджує: в отому кінці, де можна було ходити, розмовляли старослов'янською, а в інших трьох – фінською. А було це в 1617-1621 роках.

А далі В. Білінський доказує, що старослов'янську в Московію принесли місіонери-русичі, які проповідували в тих краях християнство.

Свої висновки він підкріплює словами російського історика Івана Балтіна, (що був привілейований за Катерини І). Він однозначно доповів: «Старословянський язик появился на территории Московского государства вместе с приходом сюди церкви». Фіни, приймаючи християнство, зверталися до Бога слов'янською мовою. А в побуті вони ще довго зберігали рідну мову. Навіть, у XIX ст. в Центральній Росії були цілі повіти, де люди розмовляли рідною фінською. І це теж стверджують самі московіти. У Москві поклонялися своїм богам на Поганому ставу (нині за іронією долі він називається Чистими Прудами).

А в період Золотої Орди на теренах Московії з'явилася ще й уйгурська мова. Сучасний російський професор Пушкарьов стверджує, що документи, які писалися в Московському князівстві за тих часів усі були друковані уйгурсько-татарською мовою.

Стовідсотково і ярлики, що надходили від ханів, також писалися уйгурською. А коли звернемось до свідчень московського професора першої половини XX ст. Волкова, то він зазначає: «документів в оригіналі XIV-XV ст. у Російській імперії немає жодних. Куди вони поділися можемо тільки здогадуватися… (невигідно показувати ці джерела?).

А все ж таки, коли в Росії запанував «велікий і могучий» і як не дивно, але він запанував в сусідній державі лише в XX ст. Його почав дуже активно проповідувати Олександр Пушкін… Отоді й починається ця мова.

І першу граматику російської мови ввів лише Ломоносов! А привезли граматику в Росію нашу, українську.

У Білінського є словник російської мови, де 69 тисяч іноземних слів. Без українських, бо вони до іноземних не входили. Якщо до тих 69 тисяч додати ще 30-40 тисяч українських слів, та ще якусь кількість із тих мов, що там не враховуються з тієї ж фінської, приміром, то набереться 120-150 тисяч. А звичайно мова в ужитку більше 150 тисяч слів не має. Ось така російська мова (або могучий…). Там немає нічого свого. Це не мова, а есперанто!

– А якою мовою у ті часи розмовляли ми, українці?

Якщо заглянути в літопис та послухати давніх-прадавніх авторів, то дізнаємось, що ми розмовляли своєю українською народною мовою. Ломоносов, Карамзін та багато інших стверджували: «якщо хочете знати, якою мовою розмовляли старі слов'яни і старі кияни, їдьте в Україну – там і зараз спілкуються саме такою мовою».

Виявляється, упродовж історії українці розмовляють однією і тією ж мовою.

Була державна мова. Писались укази, молились в церквах, розмовляли правителі старослов'янською церковною мовою, яка прийшла до нас із введенням християнства. Цю мову і відвезли до Московії наші церковники. А була народна мова, яка передавалася від покоління до покоління.

У пізніші часи, коли Україна входила до Литовсько-руського князівства (а це була Литовсько-Руська держава), у нас документація велася українською мовою. З тих пір вона запанувала на державному рівні. І до 1860-х років, до унії, наша народна мова була державною.

Тобто «литовського іга» не було! Адже все було своє.

Звичайно, у цій державі була наша мова, діяли наші закони, правили наші удільні князі. Була і наша церква… Це вже згодом, тобто із середини XIV ст.., коли поляки почали завойовувати Галичину, а пізніше й Поділля і насаджувати все польське, ситуація змінилась..

Оскільки Білінський тривалий час працював у Казахстані журналістка поцікавилась, чи Казахстан значно випередив Україну у відродженні рідної мови?

«Так. І це при тому, що він увійшов у свою державність у значно гіршому стані, як ми. Ситуація була така: 40 відсотків населення не вміли ні говорити, ні писати казахською, ще сорок відсотків – нею тільки розмовляли, а десь 20-25 відсотка було це під силу. До того казахи були в меншості, їх було десь біля 40 відсотків.

Нині там вся документація ведеться казахською мовою. Був і спротив. Але тамтешня влада мовну політику вела дуже цілеспрямовано і дружелюбно. На мій погляд керівництво Казахстану веде свою національну політику на дуже гідному рівні. У нас на жаль цього немає. А ще й навпаки! Тому і втрачаємо рідну мову.

«Має бути внутрішній порив народу до повернення своєї мови. А підтримати його повинна відповідна державна політика. У Казахстані і президент, і парламент саме таку політику проводять.» Спокійно, без надриву, говорить В. Білінський.

І все ж, запевняю вас, ми точку повернення до минулого вже пройшли. І ніякого зворотнього шляху ні на Москву, ні на Берлін, ні на Варшаву не буде!

Буде тільки Українська держава. Дивлюсь на свої Дунаївці. Вони були суціль російськомовні. А нині там одну лиш мову чути – українську. І вже внутрішній спротив є в людей, якщо їх хочуть назад розвернути. Це добрий знак. Допоможи нам Господи!»

Подав
Михайло РУДКОВСЬКИЙ

ПРОБЛЕМИ І РІШЕННЯ

КРЕДИТНА КООПЕРАЦІЯ:
ВІДРОДЖЕННЯ, ФУНКЦІОНУВАННЯ, ПЕРСПЕКТИВА

ФОРМУВАННЯ: ПЛЮСИ І МІНУСИ

У зв'язку із завершенням звітно-виборних зборів та конференцій у кредитних спілках та їхніх асоціаціях традиційно підбиваються підсумки їхньої діяльності. Можна із впевненістю сказати, що кредитна кооперація в Україні в організаційно-правовій формі як кредитна спілка повністю завершена. Цьогоріч відзначається їхній двадцятилітній ювілей. Здобутки: у Державному реєстрі фінансових установ (2012 рік) містилась інформація про 614 кредитних спілок, велика частина з яких об»єднана трьома всеукраїнськими асоціаціями. Членське поле у кредитних спілках з різних причин не є стабільним і у середині 2012 року становило 1128,2 тис. осіб, з яких 263,0 тис. осіб або 23,3% – члени КС, які мали діючі кредитні договори, та 44,3 тис. осіб (3,9%) – члени спілок, які мали внески (вклади) на депозитних рахунках.

На цей час загальні активи кредитних спілок складали 2549,0 млн. грн. Разюча жалюгідність! Менше 50 грн. припадає на одну особу. А в той же час Україна стала світовим розплідником мільйонерів та мільярдерів, які в кредитних спілках свої заощадження зберігати наміру не мають, презирливо вважаючи, що люмпену достатньо і жебрацьких фінансових установ для захисту свого принизливого соціального стану. Вчорашні гопники, а нині казнокради, протиправно вважають, що майнову поляризацію в суспільстві треба розвивати, узаконювати і увічнювати. Ось приклад для порівняння та роздумів: тільки одна кредитна спілка «Самопоміч» в Нью-Йорку (США) накопичила в своїх активах один мільярд доларів США, які слугують соціально-економічному розвитку цієї країни. А всіх кредитних спілок у Сполучених Штатах Америки налічується 7491 (2011 рік), членське поле яких охоплює 91758307 осіб, що володіють активами в обсязі 926610091685 доларів США.

Порівняльний аналіз можна проводити по багатьом параметрам, але всі вони будуть невтішними для нашої країни.

ПРИЧИНИ І НАСЛІДКИ

У першу чергу рахітичний розвиток кредитної кооперації є наслідком загального стану соціально-економічних відносин у суспільстві, мети і цілей провладних функціонерів. За якигось більше ніж двадцять років стало доконаним фактом привласнення суспільного багатства країни купкою пройдисвітів, і, як наслідок, в олігархічній державі утвердилась плутократія, яка apriori не може собі, багатим, дозволити керувати державою собі ж на збиток. Як наслідок, в Україні майже не залишилось суспільно значимих промислових підприємств у державній власності. Розбудова соціальної держави, демократичні принципи управління залишаються тільки як пропагандистське кліше від апологетів панівного класу.

А було ж інакше. У довоєнні роки в Галичині кооперація сягнула бурхливого розквіту, в тому числі кредитна, бо усі її гілки – виробнича, обслуговуюча, кредитна – працювали в унісон, як єдине ціле, ще й в тандемі з Просвітою, іншими громадськими організаціями та установами. Тогочасне навіть окупаційне законодавство сприяло самоорганізації суспільства, на противагу сучасному, створеному провладними нуворишами і їхніми прихлібниками. Сучасні законодавці від олігархату залишили для кредитних спілок по суті один-єдиний вид діяльності: надання кредитів тільки фізичним особам, отже в такий спосіб перетворивши кредитну спілку як фінансову установу у лихварський суб'єкт. Не маючи права кредитувати і інвестувати юридичні особи, а також залучати їх до свого членського поля, інвестування і кредитування малого і середнього бізнесу стають проблематичними, не говорячи про створення фінансово-господарських комплексів. Більше того, кредитним спілкам заборонено придбавати акції і облігації юридичних осіб, крім державних облігацій, тим самим зменшивши їхні фінансові інструменти до небезпечного мінімуму, що дає можливість банкам, іншим фінансовим компаніям, які виключно належать плутосу, «законним» способом витісняти кредитні спілки з ринку фінансових послуг, залишаючись поза конкуренцією. Та все ж незважаючи на спротив пануючого, експлуататорського класу, кредитні спілки в повній мірі виконують свою соціальну функцію щодо захисту населення у скрутну хвилину їхнього життя з вини бездарних владців завдяки пропозиції кредитів, набагато дешевших від банківських.

ПАРАДОКСИ ВИЖИВАННЯ

Парадоксально, але факт. Наявність хронічної інфляції в державі «забезпечує» високі кредитні відсоткові ставки. Утворюється своєрідна ланцюгова реакція: результатом дорогих кредитів є отримана кредитною спілкою солідна маржа, яка дає їй можливість вижити на фінансовому ринку. Інших можливостей законодавець не передбачив. Тобто інфляція стає компенсатором відсутності інших, крім надання своїм членам споживчих кредитів, фінансових інструментів і видів діяльності. Як наслідок, в стуктурі кредитного портфеля споживчі кредити є основним видом діяльності кредитної спілки (76,7%, 2012 рік), а кредити для фермерських та особистих селянських господарств займають всього 5% в його структурі, приносячи спілці всього 1,7% доходу.Але ж високі відсоткові ставки на кредити аж ніяк не сприяють соціальному захисту своїх членів – основної функції їх створення для населення країни.

Не є вони високопродуктивними і для самих кредитних спілок. Якщо для банків високі кредитні ставки є джерелом отримання надприбутків, то для кредитних спілок, повторимось, є вимушеною мірою самозахисту, мірою виживання на ринку фінансових послуг. По своїй природі величина споживчого кредиту невисока, а тому рентабельність активів спілки забезпечується великою кількістю надаваних нею кредитів, а це потребує великої кількості персоналу для їх обслуговування. Їхнє ж утримання можливе тільки за умови отримання солідної маржі. Як результат, так необхідні для розвитку економіки низькопроцентні запозичення можуть обернутися загрозою припинення діяльності для кредитних спілок.

НЕОБХІДНІ РЕФОРМИ

Глибинні, науково обгрунтовані, перевірені практичною діяльністю. Великі надії у своїх прожектах експериментатори покладають на перетворення об'єднаних кредитних спілок при асоціаціях у банки. Ідея похвальна, але потребує копіткої праці для втілення її в життя. Об'єднана кредитна спілка Національної асоціації кредитних спілок України (ОКС НАКСУ), наприклад, на даний момент володіє 7 млн. грн. у своїх активах. Для утворення ж банку потрібно ще 113 млн. грн. Та й у такій кредитній спілці, яка управляється за сумісництвом тільки посадовими особами НАКСУ, не все в порядку з рентабельністю: витрати на обслуговування одного кредиту складають 730 грн. на місяць або 8750 грн. на рік, в той час як собівартість одного кредиту, виданого звичайною кредитною спілкою, у десять разів менша. А за свої пайові внески в ОКС НАКСУ кредитна спілка отримує 1,65% річних від свого пайового внеску. Більш карикатурного явища годі й уявити!

Марнотратство притаманне не тільки окремо взятій спілці. Воно, сподіваємось не навічно, інфіковане цілій системі кредитної кооперації на чолі з НАКСУ як інспіратора цього процесу. Існує безліч технологій вимивання обігових коштів з кредитних спілок. НАКСУ, ймовірно як ідейний апологет сумнозвісної РСДРП, проводить свої т.зв. науково-практичні конференції не в Україні. Це мусить бути якась екзотична країна: ОАЕ, Єгипет, Туреччина. Такі конференції не мають заздалегідь заявлених авторів, видрукованих назв і тез їхніх виступів тощо. Цей камуфляж потрібний, щоб замаскувати і узаконити банальне нецільове витрачання бюджетних коштів кредитних спілок для організації приємного нічогонероблення.

При нинішніх технічних можливостях тиражування інформації, скликання усяких семінарів, з приводу і без нього, стає абсурдною, нікчемною справою, але не для фахівців, які намагаються перетворити цей процес у клондайк для своїх жлобських інтенцій. Асоціації кредитних спілок уже давно не переглядали своїх статутних спеціалізацій надаваних послуг для кредитних спілок. Послугу, надавану безкоштовно як статутне зобов'язання асоціації, скоро можна буде сміло множити на нуль.

ПОРЯТУЄ ЗАКОН?

Є, кажуть, проект законодавчої ініціативи щодо передання частини повноважень від Регуляитора до асоціацій. Але обидві сторони «б'ються» з перемінним успіхом, причому демонструють різні цілі і підходи до справи. Перший (Регулятор) хотів би повністю зберегти свої контролюючі і каральні функції, але розділити, а по суті розмити, відповідальність між двома суб'єктами. Другі – бажали б прийняти частину цих зобов'язань на себе, і в такий спосіб змінити свій статус обслуговуючої установи на субординально вищий щабель від кредитної спілки. Обидві сторони безоглядно підтримують ідею обов'язкової приналежності до асоціації, не враховуючи демократичне право і свободу спілок об'єднуватися за своїм власним вибором. А це може призвезти до нераціональної кількості таких об'єднань. Хіба що законодавець буде приймати компульсивні заходи, притаманні недемократичному, тоталітарному режиму.

Ці та інші пробеми чекають невідкладного розв'язання, а не мрій, поки законодавець випродукує «рецепти» їх вирішень. Тим паче, що владою в нашій країні став кримінальний капітал, який монополізується для боротьби з дрібним підприємництвом і кооперацією, які своєю діяльністю «заважають» монополісту, відволікаючи матеріальні і трудові ресурси, що веде до подорожчання праці, погіршення цінової кон'юктури. Очевидні катастрофічні наслідки такої боротьби для кредитної кооперації: активи НАКСУ у 2010 році становили 1119983 тис. грн., а уже у 2013 році знизились до 538304000 грн. Такі мізерні суми активів НАКСУ, усієї системи кредитної кооперації, не можуть бути каталізатором розвитку економіки країни. Потрібне законодавче обгрунтування для залучення та використання об'єднаних ресурсів фінансово-виробничими комплексами, а не покладати надії на механічне приєднання дезінтегрованих кредитних спілок до якоїсь асоціації.

ВИХІД: РУТИННА РОБОТА І ЗВ'ЯЗОК З МАСАМИ

Голослівно виправдовуючись браком коштів, очільники, наприклад НАКСУ, свідомо уникають рутинної, конструктивної роботи, підмінюючи її масштабними, безплідними форумами і розважальними програмами. Асоціація живе згідно з польською поговіркою: «Choc bieda w kamienicy ale hop na ulicy». Протягом усіх двадцяти років своєї присутності на ринку, Національна Асоціація не спромоглася і не задавалася ціллю налагодити контакт і співпрацю з УКООПспілкою, своїм кровним партнером і найімовірнішим сподвижником; вона не утворила своїх представництв в регіонах, щоб через них створювати разом з органами місцевого самоврядування спільні фонди для розвитку малого і середнього бізнесу в регіонах; для захисту свого престижу, налагодження творчого діалогу з кредитно-кооперативним загалом тощо. Асоціація не створила (напевно, зі страху ведення відкритого, прозорого, критичного спілкування) власного масового друкованого органу. Сучасні технології і власна мережа кредитних спілок зробили б його і всі вищезгадані проекти для Асоціації майже безкоштовними. Асоціації, без винятку, усунулися від сприяння налагодженню горизонтальних зв'язків між кредитними спілками. Створення спільних фондів певним чином пом'якшило б конкурентні протистояння між ними і забезпечило б взаємозв'язок конкуренції й кооперації, забезпечивши гармонійний розвиток громадянського суспільства у державі.

Українська кредитна кооперація живе і бореться, і повинна перемогти. Низка критичних зауважень, висловлених і ще не висловлених, гадається, піде їй тільки на користь.

Анатолій НЕДІЛЕНКО,
голова кредитної спілки «Самопоміч»

ЧАС ШЕВЧЕНКА

УКРАЇНСЬКА МРІЯ
ЯК ЗАПОВІДІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

(Продовження. Поч. у № 23.)

ЗАПОВІДЬ ДРУГА. ЗНАЙТЕ, ЩО НАЙБІЛЬШЕ ЗЛО УКРАЇНИ – В ЇЇ «БАЙСТРЯТАХ», У ГОРЕ-ПРОВІДНИКАХ, «ДЯДЬКАХ ОТЕЧЕСТВА ЧУЖОГО»

Питання про еліту мучило Тараса Шевченка особливо гостро. Воно супроводжувалося болісними роздумами про феномен національного відступництва потурнаків, перевертнів, «байстрят Єкатерини». У «Розритій могилі» він уперше виставив історичний рахунок Богданові Хмельницькому, – звісно ж, за Переяславську угоду 1654 року. Але тема Богдана набуває в Шевченка універсальнішого значення: ідеться, зрештою, загалом про перевертнів давніх і сьогочасних.

Ключовим же твором Тараса Шевченка, у якому сконцентровані його роздуми про еліту/квазіеліту є його послання «І мертвим, і живим, і ненародженним землякам моїм...» Неминуче постає запитання про адресата послання. Хто вони, оті мертві, живі й ненародженні земляки, до яких звертається поет і яким адресовано стільки його саркастичних слів? Відповідь очевидна: «своє» панство, українці-перевертні, «інтелектуали» XIX ст., чий потенціал реалізується на користь чужого, а не свого.

Шевченко бачив, що малоросійська квазіеліта уражена вірусом національного відступництва. Вона – безлика, а криза ідентичності, асимільованість, утікання від свого національного «Я» і запобігання перед чужинцями неминуче призводять до моральних хвороб, що починаються із втрати елементарної гідності.

Центральна частина Шевченкового послання – це, власне, полеміка про історію. Її можна було б назвати зриванням масок: поет рішуче прощався з романтичними уявленнями про героїчну козацьку минувшину, про Гетьманщину. Тепер, 1845-го, йому відкрилися нові, значно гіркіші істини.

Прочитайте знову
Тую славу. Та читайте
Од слова до слова,
Не минайте ані титли,
Ніже тії коми,
Все розберіть... та й спитайте
Тойді себе: що ми?..
Чиї сини? яких батьків?
Ким? за що закуті?..
То й побачите, що ось що
Ваші славні Брути:
Раби, подножки, грязь Москви,
Варшавське сміття – ваші пани,
Ясновельможнії гетьмани.
Чого ж ви чванитеся, ви!
Сини сердешної України!

Уявімо на мить, що читач цих рядків – хтось із власників Тростянця (рід Скоропадських), або Сокиринців чи Дігтярів (Галагани), або Згурівки (Кочубеї)... Це їм він кинув слова, що згодом повторюватимуться безліч разів як заклинання: «І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь, бо хто матір забуває, того Бог карає, того діти цураються, в хату не пускають».

Здавалося б, гнів поета щойно дійшов вищої точки кипіння. Проте ні: Шевченко не обмежиться інвективами й сарказмом. Він не забуде, що альтернатива для блудних синів, попри все, існує. Гадаю, головний авторський месидж полягає все ж не в тому, щоб осудити заблуканих, а в тому, щоб дати їм шанс. Квазі-еліті пропонується стати національною елітою. Поет кличе блудних синів повернутися до «великої руїни», вийти на дорогу любові до «своєї хати», і освячує це майбутнє навернення до України як праведне діяння, як шлях «своєї мудрості».

І звісно, Шевченко не був би Шевченком, якби наприкінці – знову ж таки, цілком по-апостольськи, проте й дуже по-людськи водночас – не відхилив завісу перед майбутнім. Тим майбутнім, у якому збуваються найдивовижніші національні мріяння:

Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата –
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати.
Благословить дітей своїх
Твердими руками
І діточок поцілує
Вольними устами.
І забудеться срамотня
Давняя година,
І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невечірній
Тихо засіяє...
Обніміться ж, брати мої,
Молю вас, благаю!

Що це – як не втілена українська мрія, вистраждана, така жадана ідилія, в якій усе продиктоване любов'ю? Тарас Шевченко вірив, що мрія досяжна, якщо різноликою українською спільнотою рухатиме головний, єдиномислимий імператив: Бог і Україна.

ЗАПОВІДЬ ТРЕТЯ. НЕ КРИВДІТЬ «НАЙМЕНШОГО БРАТА»

У своїх національних мріяннях і домаганнях, вважав Шевченко, важливо не забути про найупослідженішого, соціально скривдженого, бо чого варта «своя хата», якщо посполитому людові живеться в ній злиденно?

Шевченків ідеал соціальної справедливості вгадується у багатьох його поетичних візіях, включно з написаною у петербурзькому казематі ідилією «Садок вишневий коло хати». Ключем же до розуміння цього ідеалу можуть бути заключні слова вірша «Бували войни й військовії чвари» – про «небагатих–невбогих», себто – про «середній клас», як би ми сказали тепер!

Володимир ПАНЧЕНКО,
професор Національного університету «Києво-Могилянська академія»

(Далі буде)

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ІСТОРІЯ ОУН-УПА В ТОМАХ

У Музеї визвольної боротьби імені Степана Бандери відбулася презентація книжок львівського історика Євгена Перепічки. Цей чоловік присвятив своє життя донесенню до відома людей правдивої історії ОУН-УПА. Євген Перепічка народився у 1931 році в селі Дитятині Галицького району в селянській родині. У 1945 році його батька заарештували НКВД і засудили до 20 років каторги. Відбував покарання в Норильському концтаборі, де і загинув. Зрозуміло, що з такою біографією в часи СРСР виживати було непросто. Євген Перепічка спочатку працював токарем, зварювальником, механіком, технологом на виробництві. Відтак у 1979 році він захистив кандидатську дисертацію у російській Самарі і того ж року почав викладати на кафедрі технологій машинобудування у «Львівській політехніці». В 90-х роках минулого століття захопився дослідженням історії України.

Євген Перепічка відомий як автор історичних праць «Феномен Степана Бандери» (2006, 2008), «ОУН і УПА в роки Другої світової війни» (2009), «Юрій Борець: Людина, воїн, Меценат» (2010). Успіх книжок стимулював науковця взятися за титанічну працю — написання «Історії ОУН і УПА». За словами Євгена Перепічки, він взявся за цю нелегку роботу, щоб нашу історію не писали неукраїнці, а також для того, щоб нові покоління, пам'ятали про досягнення і помилки своїх попередників. У своїх працях історик систематизував всю історію українського національного визвольного руху і представив досі невідомі факти. На сьогодні він видав чотири із 12 запланованих томів.

Про працю із заповнення білих плям в історії ОУН і УПА, історію визвольного руху йшлося на зустрічі з Євгеном Перепічкою і презентації його творчого доробку у Народному домі «Просвіта» в неділю.

Євген Перепічка: автограф від автора

У «ПРОСВІТІ»

ВШАНУВАЛИ ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

У «Просвіті» з ініціативи громадсько-християнського руху «Клич» відбувся тематичний вечір, присвячений річниці смерті Євгена Коновальця.

Захід розпочався з молитви. «Пластуни» внесли до зали синьо-жовтий та червоно-чорний прапори. Присутні переглянули фільм «Українські державники. Євген Коновалець». Після з промовою виступив науковий співробітник Музею визвольної боротьби ім. Степана Бандери Назар Розлуцький. Він висловив думку,що ми, українці XXI ст. повинні завжди рівнятися на таких людей, як Євген Коновалець, – справжніх патріотів своєї держави, готових віддати власне життя за рідний край. Також було надано слово доцентові кафедри релігієзнавства Любові Геник.

На завершення семінаристи Івано-Франківської духовної семінарії ім. Свщмч. Йосафата заспівали повстанських пісень, що додало атмосфері заходу патріотичної піднесеності.

Богдан ГОБЛЕР

ТАК ДУМАЮ

ДО НАЦІОНАЛЬНИХ ВИТОКІВ

«Коли нас намагають переконати нібито націоналізм – це щось погане, притаманне виняткова маргінальним народам, я завжди відповідаю, що націоналізм зародився не десь там на світових задвірках, а в самому серці Європи – й сьогодні ця ідеологія загалом притаманна Європі. До ідей націоналізму нині повертається й Україна». Цю думку висловив на зустрічі з громадськістю Чернігова народний депутат Олександр Сич. На мою думку кожна нація володіє власними механізмами самозахисту. Одним із таких механізмів, власне, і є націоналістична ідеологія. Саме тому націоналізм органічно присутній не лише в недавно утворених, молодих європейських державах, але і в багатьох усталених демократіях Старого світу.

Адже жодна національна держава не може розбудовуватися без допомоги націоналізму як потужного інструменту.

Після розпаду СРСР та краху комуністичної системи націоналізм як державна ідеологія перейшов на новий виток розвитку в усіх країнах Європи. Зокрема такі держави, як Польща, Румунія, Угорщина, Сербія вирвавшись із соціалістичного гетто, сьогодні саме за допомогою націоналістичних постулатів доволі успішно розбудовують національні основи власної самодостатності. Нам же супротивники національних основ розбудови Української держави настійливо твердять, що мовляв націоналізм – це периферійне явище. Та нині Європа повертається до національних витоків. Органічним цей процес є і для України. «Я переконаний, що Україна не може вчергове дозволити спихнути себе на задвірки цивілізованого розвитку. Україну свого часу в силу історичних обставин вже були зіпхали на цей маргінес, але зараз ми повернулися до стовпового шляху цивілізації маємо змогу розбудувати власну національну державу. Якщо ж українців, з їхньої мовчазної згоди, знову туди турнуть – то ми можемо назад уже ніколи не повернутися! Ми можемо просто зникнути як нація», – наголосив О. Сич.

Степан БОЙКО, *просвітянин*

ФЕСТИВАЛІ

Наймолодша учасниця конкурсу Марічка Макогон

ПІСНІ СЕРЦЯ

Вже вп'яте за одинадцять років відбувся відбірковий тур міжнародного конкурсу сучасної релігійної пісні «Пісня серця», який проводився катехитичною радою центрального деканату Івано-Франківської архієпархії УГКЦ за благословення о. Влашина під гаслом «Віра, з якою я живу». На конкурс єпархійні деканати направили 22 учасники віком від 7 до 17 років. Оцінювало виконання пісень компетентне журі під головуванням кандидата мистецтвознавства, заслуженого працівника культури, доцента кафедри хорового диригування ім. В. Їжака ПНУ ім. В. Стефаника Жанни Заричук у складі заслуженої артистки України, національного академічного гуцульського ансамблю «Гуцулія» Ірини Фуштей та магістра, співака і композитора Сергія Слижука. Приємно відзначити відповідальність дітей, батьків та авторів до вибору пісень, сценічного образу, а також щире виконання. Пісні линули мов молитва до Господа із дитячих сердець.

У перерві, під час підбиття результатів конкурсу, учасників свята духовної пісні вітали концертними номерами танцювальні колективи з католицької школи Василія Великого, ЗОШ №4, відома співачка Світлана Весна, п'ятирічна Настуся Гутій.

Журі відзначило пісні композитора Світлани Гричко, які виконали найменша учасниця Марічка Макогон (Тисменецький деканат), Софійка Терлецька з піснею «Молитва» на слова служебниці з Жешува (Польща) Казиміри, в перекладі на українську Ліліани Лавринюк, а також Наталочка Садова (Івано-Франківськ, друге місце в середній групі).

Журі визначало перші місця у категоріях:

1 категорія (7-10) років – Романія Микитчук (Івано-Франківськ)

2 категорія (11-13) років – Софія Терлецька (Бурштин)

3 категорія (14-17) років – Аліна Чабан (Бурштин)

Висловлено подяку викладачці ДМШ №, регенту церковного хору с. Угринів Зорині Валіховській за підготовку до конкурсу п'ятьох учасників, з яких троє увійшли до числа переможців. Відрикиттям фестивалю стали Інна Данчук (Тисменецький деканат), Тарас Козар (Войнилівський деканат), сценічне виконання – Ірина Кривень (Рогатинський деканат), а також – Інна Шешурак – ведуча дитячої програми «Крок за кроком (центральний деканат).

Редактор дитячої програми «Крок за кроком» Мар'яна Стринаглюк подарувала всім учасникам книжечки і вручила грамоти. Свято сучасної релігійної пісні продовжиться для переможців, відзначених журі, на патріаршому рівні у Львові, а також на святкуваннях 1025-річчя Хрещення Київської Русі не тільки в Україні, але й за кордоном.

Організатори конкурсу щиро вдячні учасникам, авторам, вчителям і батькам за участь і розширення кола друзів.

Божена ІКАЛЮК,
випускниця Школи журналістики

Інна Данчук

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Івано-Франківське обласне і міське об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка щиросердечно вітає вельмишановного

Володимира ЗВАРУНА

культурно-просвітницького громадського діяча, диригента чоловічої хорової капели «Червона калина», який все своє життя присвячує боротьбі за розбудову України, з нагоди славного ювілею **85 – річчя від дня народження.**

Прийміть слова щирої вдячності за Вашу працю розуму і серця, спрямовану на формування Української держави, за активну життєву позицію і діяльність зі створення надійної духовної та інтелектуальної основи розвитку суспільства та особистості.

Глибока пошана і щира подяка Вам за виступи на презентаціях та різних культурно-просвітницьких заходах, які Ви проводите в Товаристві «Просвіта».

Своєю багаторічною плідною працею на благородній культурно-просвітницькій ниві, діяльною участю у важливих громадсько-політичних заходах, багатогранною діяльністю на царині «Просвіти», своєю людською щедрістю Ви зробили і робите значний особистий внесок у процеси духовного відродження України.

Щиро бажаємо Вам міцного здоров'я, творчої наснаги, доброї долі, щастя родинного та многих благословенних літ!

З повагою Голова ІФ ОО ВУТ ВУТ «Просвіта» Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ
Голова ІФ МО ВУТ «Просвіта» Василь БОЙКО

ДО ПЕРВНІВ

КУПАЛО НЕСЕ ВАМ ЩАСЛИВУЮ ДОЛЮ

Минула хвиля грозових днів і небо над Дністром випогодилася. Дав Бог гарну погоду на святу неділеньку, коли мав записуватися відеокліп «Ой на Івана, ой на Купала».

Село Долина Тлумацького району зустріло нас гарним сонячним погідним ранком. Дбайливі господині та поважні господарі вже кожен стояв біля своїх воріт і усміхнено привітно хитав головою нашому просвітянському автобусу, де їхали аматори, яким вправно керував Василь Сташків. Все село знало, що в цей день мало тут відбуватися. Тому поспішливо обходили свою господарку і в святковому вбранні прямували на велику галявину над рікою, щоб подивитися на цю неординарну подію. Господарі поприганяли свою худібку з пасовиська, а господині наварили традиційних вареників…

Бо свята Івана Купала тут і раніше організовувалися, а от щоб з того ще й робити, як вони кажуть, щось подібне на кіно – не бачили.

Зі школи доносився спів, де проводили репетицію, бо мали брати участь у дійстві учасники місцевого фольклорного гурту «Родина», яких організувала завклубом Оксана Босацька і художній керівник Марія Шкварчук…

Ідея запису відеокліпу виникла ще рік тому. Вирішили, що таким чином по телебаченню його побачить більше людей, ніж би на саме свято. А тут відеокліп побачать і запозичать собі інші, і в себе зможуть запровадити. Власне, з такою просвітянською методичною і практичною допомогою воно робилася. Так от – чим менше залишалось часу до свята Івана Купала, тим пришвидшеними темпами йшла до нього підготовка.

Охоче погодився узяти участь у дійстві зі своїми колективами дівочим та хлопчачим ансамблями (керівники Оксана Слободянюк та Ярема Коваль) директор музичного училища ім. Д. Січинського Петро Гундер. Спеціально до заходу готували пісню «Ой там на Івана, ой там й на Купала» разом з солісткою Іванною Дирів, а також зворушливу – «Сміються й плачуть солов'ї».

Задіяні були вокальні студії обласної «Просвіти» (кер. Р. Денега), Ігоря Іванціва з Бурштина, Ірини Шабан та Ірини Батюк з Івано-Франківська, учні музичної школи №1 (керівник З. Валіхновська), студенти Галицької академії, учні ЗОШ І-ІІ ст. №7 м.Івано-Франківська, с. Ямниці Тисменицького району, Долина Тлумацького району та Івано-Франківського ВПТУ№13.

Завідуючий господарством ОНД «Просвіта» Михайло Юськів зробив уквітчану імпровізовану сцену, опудало на людську подобу Купала та Марени, біля яких в цей день, як звикло, точиться дійство. Дівчата виплели двадцять віночків із запашних квітів.

У селі Долина теж готувалися. Охоче погодилися дати користуватися при зйомці аматорам свої човни місцеві мешканці. Шив костюм і вчив слова Лісовик Сергій Майдан, студент Івано-Франківського ВПТУ№13. Два роки тому в Києві сам голова Всеукраїнського об'єднання «Просвіта» ім. Т. Шевченка Павло Мовчан вручав йому нагороду за участь у Всеукраїнському конкурсі «Я гордий тим, що українець зроду».

Випускник місцевої школи Михайло Пацаган старанно готувався до своєї ролі Водяника, як і Русалка (Анастасія Павлюк) учениця обласного ліцею-інтернату обдарованих дітей із сільської місцевості.

З Ямниці Тисменицького району приїхала разом зі своєю мамою, звідки вона родом, Тетяна Грицак (Мавка) і успішно зіграла свою роль. Міні-сценки повторюють Світлана Кащій та Марина Озарко.

Теж уважно переглядав свою фонотеку звукооператор НД «Просвіта» і композитор Іван Лабач, який озвучував пісні виконавців Катерини Круліковської, Марічки Андрюк, Юлії Мартинець, Вікторії Петрової, Ірини Прокоп'юк, Елеонори Джички, Анастасії Павлюк та Руслани Денеги.

Ще і ще раз вносять поправки відеооператори Тарас Лесик, Андрій Одиноков та Олексій Лесик. Вони професіонали своєї справи та зізнаються, що кожного разу потрібен інший творчий підхід, щоб було неповторно і сподобалось глядачеві. А чи воно буде так, слідкуватимемо за програмою ОТБ «Галичина» і дамо свою оцінку…

Михайлина БОДНАР,
автор сценарію і режисер-постановник відеокліпу.

ЮВІЛЕЙНЕ

Я ЛИШ ОГРАНЮЮ ТАЛАНТИ

Народився Володимир Іванович Зварун в с. Красне Рожнятівського району в селянській сім'ї. Свою творчу діяльність розпочав у Перегінському Будинку культури в жовтні 1952-го, після закінчення республіканських курсів диригентів сільських хорів у Львові. Працюючи з хором, юнак остаточно переконався, що ця професія йому до душі. Слухаючи виступ колективу на обласному огляді-конкурсі, блаженної пам'яті викладачі Івано-Франківського музичного училища ім. Д. Січинського Іван Атаман та Микола Білан запропонували Володимирові вступити до їхнього училища.

Після його закінчення Володимир працює викладачем Калуської музичної школи.

Паралельно з викладацькою роботою організовує хорові колективи в Калуші і районі –1961-го – створив чоловічий хор у селі Підгірки, 1966-го – мішаний хор «Чорногора» при районному Будинку культури, а згодом – хор хлопчиків у Калуші, відновив роботу хорової капели працівників освіти.

1971-го В. Зварун заочно закінчує диригентсько-хоровий факультет Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка. Того ж року переходить на постійну роботу в Івано-Франківський педагогічний інститут ім. В. Стефаника на посаду викладача по класу диригування, хорових дисциплін та керівника курсових хорів. Працюючи 19 років викладачем музично-педагогічного факультету. Володимир Іванович підготував десятки талановитих фахівців, які нині працюють у різних куточках України і за кордоном.

1981 року В. Зварун створив чоловічий хор у виробничому об'єднанні «Карпатпресмаш», який брав активну участь у культурно-мистецькому житті Івано-Франківська, виступав на оглядах-конкурсах, постійно займаючи призові місця. 1989-го на хвилі національного відродження в Івано-Франківську при організації Народного Руху України створюють чоловічий хор «Червона калина» – щоб підтримати дух народу, відродити заборонені пісні. 10 червня того ж року хористи засновують осередок Товариства української мови ім. Т. Шевченка і переходять працювати в обласне об'єднання цього товариства в Народний дім «Просвіта», а з квітня 1993 р. стають колективним членом міського об'єднання товариства. 1990-го Володимира Івановича запрошують у цей колектив диригентом. Їхня хорова капела вперше в Івано-Франківську – на сцені драмтеатру і на площах міста – виконує гімн «Ще не вмерла Україна», пісні «Ой у лузі червона калина», «Не пора».

Влітку 1990-го хоровий колектив брав участь у ювілейних заходах у Берестечку і Запоріжжі. В ті ще радянські часи репресивною кагебістською машиною учасники капели піддавали себе великому ризику, але жодного страху ніхто з них не мав. У Запоріжжі кагебісти організували автомобільну аварію, яка, за їхніми розрахунками, мала би перешкодити виступам колективу перед місцевими глядачами. Але завдяки Божій опіці й помочі артисти пересіли з розбитого автобуса в інший, не пошкоджений, і продовжили свою гастрольну поїздку. Впродовж 1990-1991 років колектив сім разів вирушав з концертами в східні області України – Дніпропетровську, Сумську, Запорізьку, Донецьку, Житомирську, Чернігівську. 1993 року капела вперше взяла участь у міжнародному фестивалі в Словаччині, де виступила з великим успіхом. Цей фестиваль окрилив івано-франківців, адже в їхній самодіяльній капелі співають аматори, любителі, а не професійні співаки, – вони стали ще наполегливіше працювати над вивченням хорових творів великих форм, підвищенням виконавського рівня. 1995 р. колектив було відзначено дипломом фестивалю-конкурсу в Англії. У березні 1996-го капела гастролює у Франції, в листопаді того ж року виступає на конкурсі в Афінах. «Червона калина» стала лауреатом цього престижного міжнародного конкурсу за участі 77 хорових колективів із 29 країн усіх континентів – за зайняте третє місце її нагородили бронзовою медаллю. То була велика радість для колективу і його керівника.

Зазначимо, що шести колективам, які створив і керував ними в різний час своєї творчої діяльності В. Зварун, було присвоєно почесне звання «народна самодіяльна хорова капела». Чотири з них – Перегінська хорова капела на Рожнятівщині. хори с. Підгірки Калуської міськради та с. Підлужжя Тисменицько району, народна аматорська чоловіча хорова капела. «Червона калина» – працюють понині.

Сам пан Володимир вважає таке високе визнання своєї багатолітньої творчої праці заслугою не тільки особистою, він каже: «Якби не було таких талановитих людей і таких згуртованих хорових колективів, як ті, з котрими мені пощастило працювати, то не відбувся б і я, як заслужений артист, я лише ограню таланти».

Наталія СИНИЦЯ, *відповідальний секретар ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка*

ЛІТНІ КАНІКУЛИ

У КОЛІ ДРУЗІВ

Цікаво та весело провели своє дитяче свято вихованці клубу «Романтик» міського Центру дозвілля дітей та юнацтва за місцем проживання, де педагог-організатор Любов Полякова. Вона музикант, щирий товариш дітей започаткувала разом з батьками, родичами, друзями перший пісенний конкурс «У колі друзів», який відбувся в кафе «Тарко», яке охоче надала дирекція закладу.

Серед вихованців клубу чимало талановитих дітей, які беруть участь у культурно-спортивних, просвітницьких заходах, які чудово співають. Деякі вже брали участь у різноманітних Всеукраїнських, обласних та міських конкурсах, то ж і виникла ідея започаткувати конкурс, який може згодом стати міським міжклубним, а відтак і обласним, а може й Міжнародним.

Приємно зазначити, що до нього готувались, як діти, так батьки, і вчителі, які підготували не тільки гарні пісні, але й сценічний одяг, подбали про святковий стіл та дружню атмосферу. Похвально, що всі співали наживо по дві пісні, які звучали щиро і професійно підготовлено.

Журі, яке оцінювало спів дітей, а це відомий бард Петро Федорів, молода співачка Оксана Микицей, скрипалька Любов Полякова і ведуча Лілія Полякова не тільки виставляли бали, але й давали поради та заохочували маленьких артистів.

Серед учасників наймолодша п'ятирічна Катруся Іванілова вразила своєю артистичністю і душевністю і по праву їй можна було б віддати титул «Надія фестивалю». Добре двоголоссям заспівали сестрички Марічка і Вікторія Заліські та дует «Мі-солька» у складі Марти та Ірини Довбні, а ще єдиний представник сильної статі – Данило Гринчишин. Гарні вокальні дані показали Роксолана Харевич, Анна Костюк, Надійка Лялюк. Журі було нелегко визначити переможців, то ж перше місце заслужено одержали: юне дарування – Марічка Макогон, яка виконувала пісні сучасних композиторів Прикарпаття Аннички Гнатишак та Ольги Терешкун; Іванка Дарій, яка не тільки чудово співала, але й грала на бандурі, а також Христина Штейнберг, яка стала відкриттям першого конкурсу.

Вітаючи учасників свята і переможців Петро Федорів подарував їм свої пісні. Гарний початок літніх канікул, то ж успіхів усім і щастя у колі друзів.

Божена ІКАЛЮК

ЗНАЙ НАШИХ!

Василь КРИЧУН

ЧЕМПІОН СТОЛИЦІ

Нещодавно в столиці на стадіоні «Піонер» відбувся відкритий чемпіонат Києва з легкої атлетики серед ветеранів (осіб старших 30 років). У змаганнях взяли участь спортсмени з різних куточків України.

Наш просвітянин, член обласної ради ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Василь Кричун, став п'ятикратним чемпіоном міста Києва. Він зайняв перші місця з бігу на 200, 400 і 1500 м та спортивної ходьби на 5 км.

ВАРТО ЗНАТИ

ДЕ ЯКИЙ ҐРУНТ

Кожний городник хоче знати, який у нього ґрунт на ділянці. Оскільки агрохімічних лабораторій нині катма, то визначити його можна за рослинами, які проростають найчастіше як бур'яни. У минулих номерах йшлося про те, що на вологих та глинистих ґрунтах споро ростуть мати-й-мачуха, хвощ польовий, м'ята польова, а на ґрунтах нейтральної та слабо кислої реакції – ромашка непахуча, пирій повзучий, редька польова, польовиця біла, манжетка конюшина, повзучка. Збагачені азотом ґрунти полюбляють лобода біла, лобода розкидиста, грицики, кропива жалка, кропива дводомна, мокриця, глуха кропива.

А ось які рослини ростуть на ґрунтах середньо та сильно кислої реакції.

ЩО НА СЕРЦІ ЛЯГЛО…

Молода просвітянка з міста Бурштин Катерина Гладій навчається у випускному класі гімназії. Вона всебічно розвинута, творча особистість, співає пісні, пише вірші, грає на скрипці. Свої твори наважилася подати на широкий загал вперше.

СПОГАД

Як тільки очі закриваю,
Переді мною образ твій,
Він, як портрет у задзеркаллі,
Такий близький й такий чужий.

Близький, бо серце пам'ятає
Проведені з тобою дні;
Чужий, бо пам'ять залишає
Тебе у нерозбірній млі.

І лиш мороз такий холодний,
Пробравши тіло до кісток,
Вмить повертає у реальність
І позбавляє всіх думок.

Стули вуста й не говори нічого.
Я хочу, щоб ця тиша поміж нами
Забрала в мене мову, думку й слово,
Щоб стали ми далекими містами.

Вже не важливо, що тебе любила
І марила тобою, сподівалась,
Що ти, мабуть, щось більше ніж людина,
Коли любов із думкою змагалась.

І я змінилась, та й і ти став іншим,
Ми віддалились, як у космосі планети.
Тебе не хочу пам'ятати більше,
Сама переживу свої падіння й злети.

Та інколи в затемненій кімнаті,
Мелодію, що роздирає душу,
Включаю тихо, і, щоб легше стало,
Тебе, як сон, я згадувати мушу…